

Sammanträde med MKB-forum i Oskarshamn för studier av slutförvarssystem för använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun.

Tid: Torsdagen den 11 december 2003 kl. 9.30 - 16.00

Plats: Hägnad, Figeholm

Närvarande:

Länsstyrelsen i Kalmar län: Ulf Färnhök, ordf
Sven Andersson

Oskarshamns kommun: Kjell Anderson
Leif A Carlsson
Elisabeth Englund
Rigmor Eklind
Kaj Nilsson
Lena Nordenskjöld
Göte Pettersson
Lars Tyrberg
Peter Wretlund
Harald Åhagen

SKI: Magnus Westerlind
Josefin Päiviö

SSI: Björn Hedberg

SKB: Claes Thegerström (del av mötet)
Claes-Göran Andersson
Saida Laârouchi Engström
Anders Nyström
Katarina Odéhn
Olle Olsson
Jenny Rees
Johnny Rönnfjord
Kristina Vikström
Peter Wikberg
Lars Birgersson, sekr

Allmänhet: Lena Andersson
Torsten Carlsson
Gunnar Karlström
Katarina Lindell
Mikael Nilsson
6 representanter från japansk delegation

Innehåll

1	Introduktion.....	5
2	Fastställande av dagordning	5
3	Föregående mötesanteckningar	5
4	Frågor från Oskarshamns kommun	6
4.1	MKB-frågor	6
4.2	Övriga frågor	9
5	Lägesrapport Oskarshamns kommun	10
6	Lägesrapport SKB.....	12
6.1	CLAB2 och inkapslingsanläggningen.....	12
6.2	Aktuellt från platsundersökning i Forsmark	12
6.3	Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn	13
7	Allmänhetens frågor	13
8	Lägesrapport SKB, fortsättning.....	15
8.1	Samhällsutredningar och –forskning	15
9	Lägesrapport från SSI	16
10	Lägesrapport från SKI	17
10.1	Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.....	17
10.2	Arbetet med avfallskonventionen.....	18
11	Lägesrapport från länsstyrelsen.....	18
12	Genomförda och planerade samrådsaktiviteter	18
13	Datum för kommande möten.....	19
14	Övriga frågor	19
14.1	Bygglov enligt plan- och bygglagen.....	19
15	Allmänhetens frågor	19

Bilagor

- Bilaga 1 Översikt över MKB-processen. Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 2 ”MKB-frågor” från Oskarshamns kommun.
- Bilaga 3 SKB:s svar på Oskarshamns kommuns ”MKB-frågor”.
- Bilaga 4 Kapsel fabriken. Claes-Göran Andersson, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 5 Dokumentation av samråd. Saida L. Engström, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 6 Misterhultgruppens arbete. Leif Carlsson, Oskarshamns kommun. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 7 Kommungruppens arbete. Lars Tyrberg, Oskarshamns kommun. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 8 CLAB2 och inkapslingsanläggningen. Anders Nyström, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 9 Aktuellt från platsundersökning i Forsmark. Olle Olsson, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 10 Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn. Peter Wikberg, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 11 Samhällsutredningar och -forskning. Kristina Vikström, SKB. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 12 SSI:s granskning av SFR. Pressmeddelande.
- Bilaga 13 Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Josefin Päiviö, SKI. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 14 Kommungruppens yttrande angående riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Lars Tyrberg, Oskarshamns kommun. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 15 ”Avfallskonventionen”. Magnus Westerlind, SKI. Kopia på visade OH-bilder.

- Bilaga 16 Miljöprövning av Oskarshamns kärnkraftverk. Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 17 Planering av utökat samråd. Saida L. Engström, SKB. Kopia på visade OH-bilder.

1 Introduktion

Ulf Färnhök, länsstyrelsen i Kalmar län och ordförande i MKB-forum, gav en översikt av det arbete som bedrivs inom MKB-forum.

MKB-forum i Oskarshamn inrättades hösten 1994, under namnet MKB-forum i Kalmar län. MKB-forum leds av länsstyrelsen och behandlar frågor i anslutning till SKB:s planer på att bygga ut mellanlagringskapaciteten i CLAB, att bygga en inkapslingsanläggning i Simpevarp och att lokalisera ett slutförvar för använt kärnbränsle till Simpevarpsområdet. Detta är MKB-forums 45:e sammanträde, men det första som är öppet för allmänheten.

Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län, redogjorde för länsstyrelsens roll i kärnavfallsfrågan, se *bilaga 1*. Länsstyrelsen har en viktig roll i kärnavfallsfrågan. Förutom att leda möten i MKB-forum har länsstyrelsen i enlighet med regeringens beslut ett samordningsansvar:

- för de kontakter med kommuner och statliga myndigheter som behövs för att SKB ska kunna ta fram underlag till en MKB
- för att vidta åtgärder som möjliggör för berörd kommun att följa och bedöma samt lämna information i frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Därtill är länsstyrelsen tillsynsmyndighet och remissinstans.

I enlighet med miljöbalken 6 kap har länsstyrelsen under 2003 beslutat att verksamheterna förknippade med inkapslingsanläggning respektive slutförvar för använt kärnbränsle kan antas medföra betydande miljöpåverkan. För SKB innebär detta att de tidiga samråden ska följas av utökade samråd.

SKB:s pågående platsundersökning kräver regelbundna samråd med länsstyrelsen enligt miljöbalken 12 kap för de verksamheter eller åtgärder som "väsentligt kan komma att påverka naturmiljön". Exempel på sådana ärenden är placering av borrhål och borrhål, mätstationer med mera.

2 Fastställande av dagordning

Utsänt förslag till dagordning godkändes.

3 Föregående mötesanteckningar

Föregående protokoll, nr 44 från sammanträde 2003-09-30, har varit på granskning. Under mötet cirkulerades protokollet för underskrift.

4 Frågor från Oskarshamns kommun

Inför mötet hade Oskarshamns kommuns ställt sju stycken frågor till SKB, länsstyrelsen respektive SSI. Frågorna var uppdelade i "MKB-frågor" och "övriga frågor". "MKB-frågorna" framgår i *bilaga 2*.

4.1 MKB-frågor

- 1 - Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning.
- 2 - SR-Can – rapporten önskas på svenska.
- 3 - Utökade samrådsformen. Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

Kommunens frågor och SKB:s svar på frågorna redovisas i *bilaga 2* respektive *bilaga 3*.

Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning.

Claes-Göran Andersson, SKB, besvarade kommunens fråga angående lokaliseringarbetet för kapseltillverkningen, se *bilaga 4*. Kapseln är nästan fem meter lång och har en diameter på drygt en meter. Den kommer att väga cirka 25 ton när den är fylld med bränsle. Ytterhöljet består av koppar som skyddar mot korrosion. Inuti kapseln finns en insats av gjutjärn för att ge tillräcklig hållfasthet.

Utvecklingen av tillverkningstekniker för de i kapseln ingående komponenterna, det vill säga segjärnsinsats, stållock till insatsen, kopparrör, kopparlock och botten, har pågått under ett antal år. Arbetet har huvudsakligen bedrivits hos leverantörer inom och utom landet, med stöd från branschföreningar, universitet och forskningsinstitut. Hittills har 35 kopparrör och 26 gjutna insatser tillverkats.

Tillverkningen av komponenterna till kapslarna kommer även i framtiden att ske hos olika leverantörer, på den svenska eller internationella marknaden. SKB behöver ha mycket god kontroll över de kapselkomponenter som går in till inkapslingsanläggningen, vilket kan betyda att SKB vill ha en hopsättningsfabrik och slutjustering av kapselkomponenterna i egen regi eller eventuellt i samverkan med finländarna. En sådan "kapselabrik" kan liknas med en kvalificerad mekanisk verkstad. Några bränsleelement kommer aldrig att finnas i anläggningen.

Den tänkta fabriken är uppbyggd med två bearbetningslinjer; en för bearbetning av koppar samt en för bearbetning av stål och gjutjärn. I bearbetningslinjen för koppar svarvas kopparrör, lock och botten. Efter kontrollmätning svetsas botten på och svetsen kontrolleras med ultraljud och röntgen. I den andra bearbetningslinjen svarvas insatser och insatslock, varefter de kontrolleras i en särskild mätstation. Till sist sätts insatsen på plats i kopparröret. Den färdiga kapseln placeras

därefter i en särskild transportvagn och levereras tillsammans med insatslock och kopparlock till inkapslingsanläggningen.

Cirka 20 personer kommer att arbeta vid kapselfabriken, flertalet kommer att behöva ingenjörskompetens.

Diskussion:

Oskarshamns kommun frågade hur kapselfabriken kommer att komma in i SKB:s arbete, till exempel i samråden. SKB svarade att samhällsaspekter orsakade av kapselfabriken kommer att belysas inom SKB:s samhällsprogram. Kommunens fråga föranleddes av formuleringarna i avgränsningsrapporten. Formuleringarna kommer att göras tydligare i den slutliga versionen av avgränsningsrapporten.

En teknisk beskrivning av verksamheten vid kapselfabriken kommer att bifogas ansökan för inkapslingsanläggningen. Vidare kommer SKB att gå igenom förutsättningarna för att förlägga en kapselfabrik till någon av de aktuella kommunerna/regionerna och redovisa detta i underlag till ansökan. Däremot förväntas lokaliseringsarbetet för kapselfabriken inte att vara avslutat då SKB ansöker om inkapslingsanläggningen. SKB:s skriftliga svar på kommunens fråga redovisas i *bilaga 3*.

SR-Can – rapporten önskas på svenska.

Olle Olsson, SKB, kommenterade kommunens önskemål att få säkerhetsanalysen SR-Can på svenska.

De rapporter och underlag som SKB vill återropa i ansökningarna för inkapslingsanläggningen och slutförvaret ska vara skrivna på svenska. Samtidigt gäller att ett stort antal av de framförallt tekniska-vetenskapliga rapporter som SKB tar fram skrivs på engelska. Huvudanledningen till detta är att myndigheterna önskar att vissa rapporter/utredningar skrivs på engelska för att möjliggöra en bred internationell granskning.

Vad avser kommande ansökningar är SKB:s inriktning att:

- Samtliga centrala dokument, till exempel säkerhetsanalysen SR-Can, kommer att finnas tillgängliga på svenska.
- Viktiga underlagsrapporter som är skrivna på engelska kommer att förses med en mycket fullständig sammanfattning på svenska.
- Övriga rapporter och underlag som är skrivna på engelska kommer att förses med åtminstone en sammanfattning på svenska.

Den rapport kommunen nämner i sin fråga (TR-03-08) kommer att översättas till svenska.

Diskussion:

Den efterföljande diskussionen behandlade huvudsakligen hur de scenarier som ska belysas i säkerhetsanalysen ska definieras. Enligt kommunens villkor 4 måste SKB fördjupa sin dialog med medborgarna även om säkerhetsanalysen, som därför inte får reserveras för experterna. Kommunen framhöll att detta är viktigt för valet av scenarier som vilar på förutsättningar och antaganden som inte bara har teknisk- naturvetenskaplig utan även etisk och värdemässig grund. Det är viktigt att allmänheten, kommunen med flera får svar på sina frågor angående konsekvenserna om olika händelser eller kombinationer av händelser skulle inträffa.

SKB poängterade att de scenarier som ligger till grund för bedömning av den långsiktiga säkerheten ska vara framtagna på ett systematiskt sätt och vila på en solid vetenskaplig grund. Omfattande internationellt arbete, där SKB deltar, bedrivs för att belysa relevanta scenarier på ett systematiskt sätt.

För att rollfördelningen i beslutsprocessen ska vara tydlig är det väsentligt att SKB ensamt tar det fulla ansvaret för säkerhetsanalysen, inklusive för valet av scenarier. De frågor som allmänheten, kommuner och andra aktörer ställer kommer att besvaras av SKB, antingen direkt genom säkerhetsanalysens resultat eller på annat lämpligt sätt. SKB är som tidigare berett att förklara för allmänheten hur säkerhetsanalysen används i bedömningen av den långsiktiga säkerheten och hur analysen är upplagd i detalj.

Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

Saida L. Engström, SKB, besvarade kommunens fråga angående hur SKB ämnar skapa insyn i det utökade samrådet, se *bilaga 5*.

SKB:s målsättning för samråden är att alla som vill engagera sig ska ges tillfälle till detta. Ambitionen är att samråden ska resultera i en genomarbetad och väl förankrad miljökonsekvensbeskrivning. För att åstadkomma detta vill SKB få synpunkter från bland annat allmänhet, lokala och nationella organisationer, kommuner och statliga myndigheter. Vidare ser vi att dessa aktörer har olika bakgrund och vill driva olika frågor. Vi har därför valt att ha separata möten för de olika aktörerna för att de ska få möjlighet att få "sina" frågor väl genomlysta.

För att skapa insyn i samrådsprocessen kommer anteckningar från samtliga samrådsmöten att finnas tillgängliga hos SKB och på internet. SKB planerar att en gång per år sammanställa och redovisa det gångna årets alla MKB-samråd i en särskild rapport.

Diskussion och beslut:

Vid mötet framfördes att det är svårt för andra aktörer än SKB att skapa sig en överblick över vad som diskuteras vid olika samrådsmöten. Det beslutades att kommunen, SKI, SSI och länsstyrelsen fortsättningsvis kommer att få en riktad inbjudan till samtliga samrådsmöten som berör arbetet i Oskarshamn, oavsett vem eller vilka mötet i första hand är ämnat för.

4.2 Övriga frågor

Övriga frågor till MKB-forum

- MKB-forums möten. Alla möten öppna?
- Samrådsredogörelserna från tidigare möte i MKB-forum. När redovisas de?
- Fråga till länsstyrelsen. Kommunens skrivelse med begäran om hastighetsbegränsning vid Kråkelundsvägens anslutning till kustvägen. Hur långt har handläggningen av skrivelsen kommit?
- Fråga till SSI. Redovisning av resultatet från arbetet med de allmänna råden, återkoppling från fokusgrupperna mm efterfrågas.

MKB-forums möten. Alla möten öppna?

MKB-forums gemensamma inställning är att det är viktigt att åtminstone några möten är öppna för allmänheten för att på så sätt öka insynen i det arbete som bedrivs inom MKB-forum. Förslag till teman för kommande möten, inklusive förslag till vilka möten som ska vara öppna för allmänheten, kommer att utarbetas av en arbetsgrupp, se vidare under punkt 13.

Samrådsredogörelserna från tidigare möte i MKB-forum. När redovisas de?

Det utökade samrådet inleddes under 2003 och omfattade bland annat tre möten med MKB-forum. De frågor som framkommit vid dessa möten kommer att sammanställas. Fortsättningsvis kommer protokollen att åtföljas av en sådan sammanställning. Se även SKB:s svar på kommunens fråga avseende ”Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?” i avsnitt 4.1.

Kommunens skrivelse med begäran om hastighetsbegränsning vid Kråkelundsvägens anslutning till kustvägen. Hur långt har handläggningen av skrivelsen kommit?

Ulf Färnhök, länsstyrelsen i Kalmar län, kunde upplysa om att länsstyrelsen tog beslut den 2:a december om att begränsa hastigheten till 50 km/h.

Redovisning av resultatet från SSI:s arbete med de allmänna råden, återkoppling från fokusgrupperna mm efterfrågas.

SSI har nyligen tagit fram rapporten ”Med fokus på SSI:s risk- och strålskyddskriterier” som baseras på diskussioner i fokusgrupper i Östhammars och Oskarshamns kommuner. Rapporten innehåller bland annat de frågor och synpunkter som utkristalliserades i fokusgruppsdiskussionerna i de kommuner som deltar i platsundersökningarna. Rapporten ska utgöra ett underlag i myndigheternas arbete med att ta fram allmänna råd kopplade till föreskrifterna (SSI FS 1998:1). En expertgrupp inom myndigheten kommer att besvara och kommentera frågorna. Expertgruppens rapport kommer under första delen av 2004. Arbetet med de allmänna råden har fördröjts på grund av begränsningar i personella och ekonomiska resurser. Ett utkast till de allmänna råden kommer att presenteras under våren 2004, för ytterligare diskussioner med de berörda kommunerna, SKB, SKI med flera. De allmänna råden är förhoppningsvis klara till sommaren 2004.

5 Lägesrapport Oskarshamns kommun

Peter Wretlund, kommunalråd i Oskarshamns kommun, informerade om att han tillsammans med Harald Åhagen nyligen besökt miljödepartementet för att diskutera kärnavfallsfrågan. Tyvärr får kommunen ofta höra från myndigheterna att de inte anser sig ha tillräckligt med resurser för att följa viktiga frågor, exempelvis kärnavfallsfrågan. Detta är olyckligt, eftersom kommunen behöver myndigheterna som ”experter” i sitt arbete. Vidare informerade Peter Wretlund om att LKO presenterar sitt arbete för kommunfullmäktige två gånger per år, nästa gång den 12 januari 2003.

Ordförandena för *Säkerhetsgruppen*, *Kommungruppen* och *Samhällsgruppen* redovisade hittills utfört arbete och planering av kommande arbete. Leif A Carlsson redovisade för *Misterhultsgruppen*.

Säkerhetsgruppen har haft en genomgång med Allan Hedin, SKB, avseende arbetet med att ta fram säkerhetsanalysen SR-Can, som kommer att bifogas tillståndsansökan för inkapslingsanläggningen. Nyligen gav SKB ut en metodrapport (SKB TR-03-08) där metodiken för kommande analyser beskrivs.

I slutet av mars 2004 kommer Oskarshamns och Östhammars kommuner att arrangera ett seminarium om alternativfrågan.

Misterhultsgruppen har bland annat arbetat med att definiera de frågor som är viktigast att belysa i MKB:n och som är viktigast för lokalprogrammet, se *bilaga 6*. Viktiga MKB-frågor behandlar bland annat trafik- och säkerhetsfrågor, buller, störningar och hantering av bergmassor i samband med utbyggnad av slutförvaret samt anläggningens utförande och placering i området. I arbetet med lokala miljöfrågor önskar kommunen en samlad redovisning av transporter på kustvägen. Redovisningen kan utgå från tidigare genomförda utredningar.

För lokalprogrammet bedöms följande frågor vara de viktigaste:

- Image av Misterhults socken (ex. attrahera inflyttning).
- Bredbandsutbyggnad.
- Möjligheter att utnyttja kulturarvet för ex. upplevelseturism.
- Möjligheter för SKB att öka omfattningen på lokal upphandling av tjänster och produkter.

Kommungruppen ansvarar för att slutförvarsfrågan integreras på ett effektivt sätt i det kommunala arbetet. För att uppnå detta har gruppen tagit fram en enkät för att bland annat ta reda på hur de kommunanställda vill bli informerade, se *bilaga 7*. Enkätsvaren visar att flertalet känner till att SKB inlett platsundersökningar på Simpevarpshalvön, men har inte besökt SKB:s anläggningar i området, det vill säga CLAB, Äspölaboratoriet och Kapsellaboratoriet. Vidare visade enkäten att flertalet av de kommunanställda föredrar att bli informerade om platsundersökningarna via nyhetsbrev.

Under 2004 kommer Kommungruppen med flera att arrangera ett seminarium på temat "Erfarenheter av Hallandsåsprojektets samrådsprocess förmedlad av parterna". Djupförvarsprojektet och Hallandsåsprojektet har flera likheter, bland annat är båda dyra och komplicerade, kontroversiella samt långt utdragna i tiden.

Samhällsgruppen arrangerade, tillsammans med länsstyrelsen, ett informationsmöte den 20 oktober. Till mötet, som behandlade regionala effekter av ett slutförvar för använt kärnbränsle vid Simpevarp, hade samtliga kommuner i länet inbjudits.

En viktig arbetsuppgift för Samhällsgruppen är att se till att de samhällsvetenskapliga frågorna blir belysta. Ett led i detta arbete är att gruppen inom kort ska träffa SKB för att diskutera SKB:s samhällsprogram.

6 Lägesrapport SKB

6.1 CLAB2 och inkapslingsanläggningen

Anders Nyström, SKB, gav lägesrapport för CLAB2 och inkapslingsanläggningen, se *bilaga 8*.

Byggnationen av CLAB2 är i princip klar och nu pågår montagearbeten. Öppning av vägg till befintlig anläggning kommer att ske under februari 2004. Plan för fysiskt skydd har nyligen redovisats för SKI. Säkerhetsredovisning, allmän del, kommer att överlämnas till SKI vid årsskiftet 2003/2004. Systemdelen överlämnas under våren 2004. Anläggningen tas i drift i juli 2004.

Upphandling av projekteringskonsult för inkapslingsanläggningen pågår och beräknas vara avslutad i slutet av detta år. I början av 2004 kommer konsult för säkerhetsredovisningens allmänna del att upphandlas.

Vid kapsellaboratoriet utvecklas två metoder för svetsning av kapselns lock; elektronstrålesvetsning (EBW) och friktionssvetsning (FSW). Bedömningen utifrån hittills uppnådda resultat är att underlag för att välja svetsmetod ska kunna vara framme enligt plan, det vill säga i början av 2005. Till dess kommer inkapslingsanläggningen att projekteras för båda metoderna. Ansökan för inkapslingsanläggningen planeras att lämnas in under 2006.

6.2 Aktuellt från platsundersökning i Forsmark

Olle Olsson, SKB, informerade om platsundersökningen i Forsmark, se *bilaga 9*.

Undersökningsstrategin i Forsmark är att inledningsvis borra tre 1000 meter djupa kärnborrhål för att bland annat få data om den tektoniska linsens djupgående och dess egenskaper. Dessa hål är färdigborrade. Den fjärde borrhållplatsen ligger strax utanför det så kallade kandidatområdet. Kärnborrhållningen av detta 1000 m djupa hål avslutades i oktober. Hålet borrades med syfte att undersöka linsens avgränsning i sydväst. Borrhållplatserna fem och sex anläggs för närvarande, varefter kärnborrhållningen inleds vid borrhållplats fem strax efter årsskiftet.

Resultaten pekar hittills på att berget har mycket låg sprickfrekvens i linsens centrala delar, att vattengenomsläppligheten är hög i de översta hundra metrarna, men mycket låg på större djup. Vissa resultat indikerar höga bergspänningarna. Detta är en viktig fråga att belysa ordentligt, eftersom bergspänningarna påverkar konstruktionen och bygget av ett djupförvar och transportvägar ner till förvaret.

Två potentiella lägen för ovanjordsanläggningarna har identifierats, vid SFR respektive vid infarten till Forsmark.

6.3 Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn

Peter Wikberg, SKB, redogjorde för platsundersökningen i Simpevarp, se *bilaga 10*.

Hittills har tre stycken cirka 1000 meter djupa kärnborrhål borrats på Simpevarpsshalvön. Resultaten från dessa borrhål visar att berggrunden är inhomogen, att sprickfrekvensen är normal för denna typ av berggrund och att vatteninflödet är lågt.

Diskussionerna med markägarna och deras advokat har nyligen lett till att båda parter kunde enas om innehållet i ett avtal som reglerar både vad som gäller under undersökningsfasen och på vilka villkor SKB kan lösa in mark om det byggs ett djupförvar i Oskarshamn. För närvarande färdigställs avtalen. I Laxemarsområdets nordöstra del finns sedan tidigare två djupa borrhål, KLX01 och -02. Inledningsvis planeras ytterligare två djupa kärnborrhål i Laxemarsområdet, KLX03 och -04. Det förstnämnda borrar i områdets södra del och det sistnämnda i den centrala delen.

Fortsättningsvis kommer alltså platsundersökningar att pågå i både Simpevarps- och Laxemarsområdet. I mitten av 2005 planeras en preliminär säkerhetsbedömning vara framtagen för båda områdena, varefter ett av områdena väljs för komplett platsundersökning.

Den till kommunen utlovade sammanställningen till "förstudienivå" för de tillkommande öarna Ävrö, Hälö med mera i P2-området beräknas bli klart till slutet av januari 2004.

7 Allmänhetens frågor

En halvtimme före lunch ägnades åt frågor från allmänheten.

Hur ser SKB på möjligheten att förlägga kapseltillverkningen i Misterhultsbygden?

SKB kommer att gå igenom förutsättningarna för att förlägga en sådan fabrik till någon av de aktuella kommunerna/regionerna och redovisa detta i underlag till ansökan om inkapslingsanläggningen.

Hur kommer de positiva följderna av en djupförvarsetablering att tillvaratas?

SKB framförde att det är viktigt att i ett tidigt skede diskutera på vilket sätt mervärdet av etableringen av en kärnteknisk anläggning kan maximeras. Diskussionerna kan föras i flera fora, till exempel inom Misterhultsgruppen, inom LKO eller arrangeras av SKB och gälla mervärden i såväl kommunen som i Misterhultsområdet

Hur skapas en öppenhet i samrådsprocessen? Är det möjligt att låta oberoende/opartiska aktörer agera ordförande samt upprätta och justera protokollen?

Länsstyrelsen informerade om att det är länsstyrelsen som är ordförande för MKB-forum och SKB som upprättar protokollet. Protokollet justeras av länsstyrelsen, Oskarshamns kommun, SKI, SSI och SKB.

SKB förklarade att vad gäller övriga samrådsmöten så är miljöbalken väldigt tydlig. Det är verksamhetsutövaren (i detta fall SKB) som ansvarar för att kalla till samråd och upprätta samrådsredogörelse. Samtliga anteckningar från möten och samrådsredogörelser kommer att finnas tillgängliga bland annat på SKB:s hemsida på internet. Hur SKB ämnar skapa insyn i det utökade samrådet framgår även i punkt 4.1 i detta protokoll.

Enligt lokala tidningar har allmänheten endast 2 veckor på sig att lämna kommentarer på de förslag till utredningar som SKB redovisar i sin "omfattnings- och avgränsningsrapport". Är detta korrekt?

SKB påpekade att det **inte** är korrekt. Det är naturligtvis möjligt att inkomma med frågor och synpunkter till SKB när som helst. De frågor som framkom inför, under och upp till två veckor efter samrådsmötet kommer däremot att redovisas i anteckningarna från mötet. Frågor som inkommer senare kommer att tas upp vid nästa möte.

De två veckor som nämndes i media är alltså den tiden som SKB vill hålla samrådsmötet öppet för att få in senare inkomna synpunkter i anteckningarna från mötet.

Det är bra att detta möte med MKB-forum är öppet för allmänheten. Kommer det även fortsättningsvis att arrangeras öppna möten? Är det möjligt att inkomma med skriftliga frågor inför mötena?

Oskarshamns kommun framförde att det är viktigt att åtminstone några möten är öppna för allmänheten för att på så sätt öka insynen i det arbete som bedrivs inom MKB-forum. Förslag till teman för kommande möten inklusive förslag till vilka möten som ska vara öppna för allmänheten kommer att utarbetas av en arbetsgrupp, se vidare under punkt 13.

Skriftliga frågor lämnas till Kaj Nilsson, Oskarshamns kommun, som vidarebefordrar dem till MKB-forum.

Hur påverkar Oskarshamns kommuns intensiva engagemang SKB:s arbete?

SKB ser positivt på att Oskarshamns kommun arbetar aktivt med kärnavfallsfrågan och framför frågor och synpunkter.

8 Lägesrapport SKB, fortsättning

8.1 Samhällsutredningar och –forskning

Kristina Vikström presenterade SKB:s samhällsprogram, se *bilaga 11*.

SKB:s samhällsprogram syftar till att:

- Bredda den gemensamma kunskapsbasen och fördjupa perspektivet på samhällsaspekterna
- Utnyttja kunskap och resultat från utredningar och forskning för att höja kvalitén på beslutsunderlag och MKB-dokument när det gäller samhällsaspekter
- Ge berörda kommuner underlag för att bedöma de planerade anläggningarnas inverkan på kommunens och regionens utveckling
- Kunskap och resultat från utredningar och forskning även kan användas av andra stora industri- och infrastrukturprojekt

Programmet innefattar generella utredningar och analyser, platsanpassade utredningar och samhällsforskning. Såväl utredningarna som forskningen kan indelas i fyra huvudområden:

- Samhällsekonomiska effekter
- Beslutsprocesser
- Opinion, attityder och psykosociala effekter
- Omvärldsförändringar

Utredningar indelas tidsmässigt i tre skeden:

- Skede 1 omfattar perioden 2004-2006.
- Skede 2 omfattar perioden 2006-2008.
- Skede 3 omfattar perioden 2009-2010.

Utredningarna kan ha olika inriktning och omfattning beroende på när de genomförs. De som är av mer generell karaktär, och därmed inte är beroende av till exempel aktuell statistik, kan genomföras tidigt. Som exempel på utredningar som kan bli aktuella kan nämnas effekter på turism och fastighetspriser. Utredningar som är föranledda av pågående eller slutförd forskning ligger senare i programmet. Uppdateringar av förstudieutredningar som är av karaktären ”färskvara” kan genomföras senare, liksom de utredningar som föranletts av frågor som aktualiseras under tillståndsprocessen och som inte har kunnat planeras i förväg.

Kommunen spelar en viktig roll för att bidra med särskild kompetens, idéer och synpunkter vid prioritering av utredningsförslag och i en sammanvägd bedömning av utredningsbehovet. Rollfördelningen är sådan att kommunen formulerar frågor av intresse att utreda och SKB formulerar utredningsområden och hur utredningarna ska genomföras.

Den 18 december hålls ett möte med berörda arbetsgrupper i LKO då SKB:s förslag till frågeställningar som ska utredas kommer att presenteras och diskuteras. Vid nästa möte med MKB-forum presenteras hur synpunkter och förslag har vägts in.

9 Lägesrapport från SSI

Björn Hedberg, SSI, informerade om SSI:s arbete. SSI har nyligen, tillsammans med SKI, avslutat granskningen av SKB:s uppdaterade analys av driften och det långsiktiga strålskyddet hos SFR 1, se pressmeddelande i *bilaga 12*. SSI:s beslut i ärendet innebär att SKB inom två år ska uppdatera säkerhetsanalysen på flera punkter.

SSI arbetar med att bygga upp kompetens inför kommande ansökningar för in-kapslingsanläggningen och slutförvaret. Ett led i detta arbete är att utveckla krav-bilden, till exempel i form av de allmänna råd till SSIFS 1998:1 som håller på att tas fram bland annat genom diskussioner med lokala aktörer.

SSI har under året medverkat i en utredning som ska resultera i ett förslag på ett system för omhändertagande och slutförvaring av radioaktivt avfall från icke kärnteknisk verksamhet. Utredningen kommer att föreslå ett system liknande det som finns för avfall från kärnteknisk verksamhet, avseende till exempel krav på fondering.

Vidare har SSI, tillsammans med SKI, arbetat med avfallskonventionen, se vidare punkt 10.2.

10 Lägesrapport från SKI

10.1 Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Josefin Päiviö, SKI, redogjorde för SKI:s arbete med riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, se *bilaga 13*.

Enligt Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska SKI efter samråd med Boverket, andra berörda centrala förvaltningsmyndigheter och berörda länsstyrelser lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som SKI bedömer vara av riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Hittills har SKI haft kontakt med Boverket samt samråd med SKB, SSI samt berörda länsstyrelser och kommuner. Efter att LKO lämnat sina synpunkter på den föreslagna avgränsningen kommer SKI att arbeta fram ett förslag på beslut som skickas ut på remiss under våren 2004.

Diskussion

Oskarshamns kommuns synpunkter på SKI:s förslag framfördes av Lars Tyrberg, kommungruppen, se *bilaga 14*. Kommunen anser inte att det är befogat att nu utpeka aktuellt riksintresse. De huvudsakliga skälen för detta är att:

- SKB har ännu inte valt plats för slutförvaret. Valet kommer i samband med ansökan för slutförvaret som SKB avser lämna under 2008.
- P2-området (det av SKB föreslagna området för riksintresse) omfattas redan till stora delar av riksintressen och förordnanden vilka utgör restriktioner för markutnyttjandet. Gällande restriktioner utgör ett tillräckligt hinder för åtgärder som skulle kunna äventyra en framtida lokalisering av slutförvaret.

Kommunens förslag är att tidpunkten för införandet av riksintresset kopplas till SKB:s ansökan om slutförvarsplats. Detta skulle medföra att endast utpekad kommun behöver omfattas av riksintresset och att riksintressets geografiska omfattning baseras på ett säkrare underlag.

SKI har för avsikt att arbeta fram ett förslag på beslut som skickas ut på remiss under våren 2004. SKI framförde att det är möjligt att i senare skeden begränsa områdets storlek, till exempel då valet sker mellan Simpevarps- och Laxemarsområdet.

10.2 Arbetet med avfallskonventionen

Magnus Westerlind, SKI, redogjorde för arbetet med avfallskonventionen, se *bilaga 15*.

Kärnavfallskonventionen trädde i kraft i juni 2001 och har ratificerats av 33 stater. Målen med konventionen är att:

- uppnå och vidmakthålla en hög säkerhetsnivå vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall över hela världen,
- säkerställa att det under alla faser av hanteringen finns effektiva skydd mot faror,
- förebygga olyckor och begränsa skadeverkningar om de ändå skulle inträffa.

Varje land som undertecknat konventionen förbinder sig att vart tredje år rapportera hur åtagandena enligt konventionen efterlevs. Sveriges första rapport har nyligen granskats vid en konferens, i IAEA:s regi, i Wien.

Sammanfattningsvis konstaterades att Sverige ligger långt fram i ett internationellt perspektiv. Det finns ett tydligt regelverk med tydlig ansvarsfördelning mellan organisationer som genomför och myndigheter som granskar. Det finns även ett finansieringssystem som säkerställer att medel fonderas för framtida kostnader. Dessutom finns en långt framskriden process för att etablera en säker lösning för slutförvaring för använt bränsle. Men det finns också områden som kan förbättras, såsom regelverket för avveckling och rivning samt systemet för icke kärnenergi-anknutet avfall.

11 Lägesrapport från länsstyrelsen

Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län, informerade om att OKG ska prövas enligt miljöbalken, se *bilaga 16*. Tidigt och utökat samråd har hållits. OKG har för avsikt att lämna in ansökan, med tillhörande MKB, i mitten av 2004.

12 Genomförda och planerade samrådsaktiviteter

Saida L. Engström informerade om SKB:s genomförda och planerade samrådsaktiviteter, se *bilaga 17*.

Den 12 november hölls utökat samråd med allmänheten i Oskarshamns kommun. Nästa möte med allmänheten planeras till hösten 2004. Under första delen av 2004 kommer samråd att hållas med lokala natur- och miljöorganisationer. Motsvarande möten hålls även inom samrådet i Forsmark. Till dessa möten av lokal karaktär kommer ett antal samråd som samordnas för Oskarshamn och Forsmark,

till exempel samråd med myndigheter (17 dec 2003) och med nationella natur- och miljöorganisationer (våren 2004).

13 Datum för kommande möten

Följande mötesdatum bestämdes för 2004:

- 24 mars
- 26 maj
- 6 oktober
- 8 december

Det första mötet kommer att äga rum i Mariefredstrakten och samordnas med besök vid Åkers International's gjuteri i Åkers Styckebruk. Förslag till teman för övriga möten samt vilka möten som bör vara öppna för allmänheten tas fram av arbetsgrupp bestående av Saida L. Engström (SKB), Josefin Päiviö (SKI) och Kjell Andersson (Oskarshamns kommun). Saida L. Engström är sammankallande.

14 Övriga frågor

14.1 Bygglov enligt plan- och bygglagen

För både inkapslingsanläggningen och slutförvaret krävs bygglov enligt plan- och bygglagen, PBL. För att få bygglov krävs att verksamheten är förenlig med de områdesbestämmelser som gäller eller fastställd detaljplan. Idag finns inga planer som tillåter den här typen av verksamhet. Därför kommer det att bli nödvändigt att ändra befintlig plan eller upprätta en ny detaljplan oavsett vilken lokalisering som väljs. Saida L. Engström, SKB, informerade om att SKB kommer att kontakta kommunen under 2004 för att initiera bygglovsärendet enligt PBL.

15 Allmänhetens frågor

Allmänheten hade inga ytterligare frågor att framföra.

Vid protokollet

Lars Birgersson

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

MKB-forum i Oskarshamn

20 (20)

400-6574-94

Justeras

Ulf Färnhök

SKB

SKI

SSI

Oskarshamns kommun